

Белоруссія невядомая

**Расійскія медыі
пераадкрываюць для сябе
Лукашэнку —
а разам з ім і Беларусь.**

«Не трэба рассылаць спам», — так грубавата адказаў Мядзведзеў на масавую рассылку лістоў, якую зладзіў Аляксандр Лукашэнка з мэтай паўплываць на думку расійскай эліты. Рэзкі тон прэзідэнта РФ зрабіўся сігналам для гарматнага залпу, які далі расійскія медыі па «малодшым браціку». Найбольшы калібр меў разгромны фільм «Хросны бацька», паказаны па тэлеканале НТВ. Аднак і ў іншых публікацыях прапрамлеўскіх медыяў для Лукашэнкі прыемнага было мала. А вось маскоўскія лібералы, здаецца, яшчэ крышкы — і пачнуць шкадаваць беларускага прэзідэнта.

**«Russia Today»:
«У галаве Лукашэнкі
нешта пераклініла»**

«Russia Today» — англамоўны расійскі тэлеканал, створаны з мэтай навязваць (ці, як мінімум, пашыраць) у свеце прапрамлеўскія погляды. Гэтым разам, аднак, тэлеканал пазычыў штампі ў заходніх журналістаў: «На радзіме яго называюць «бацькам» — аднак за мяжой Аляксандр Лукашэнка вядомы як апошні еўрапейскі дыктатар». А вось далей зацягнулі ўжо чыста па-расійску: «Да апошняга часу адносіны паміж Масквой і Мінскам былі сяброўскімі. Аднак складаецца ўражанне, што ў галаве Лукашэнкі нешта пераклініла... І цяпер яго былія саюзнікі — нумар адзін у спісе яго галоўных ворагаў».

Цікава, што тэлеканал даў слова Андрэю Саннікаву (назваючы яго апазіцыйным лідэрам Беларусі). Ён сказаў: «Лукашэнка прывык гуляць у брудныя гульні, ён ніколі не выконвае сваіх абяцанняў — як Усходу, так і Захаду, і яму ўжо даўно ўсё сыходзіць з рук. Нічога новага ён не зробіў. Ён проста не выконвае сваіх абавязкаў. Паглядзіце беларускае тэлебачанне — там на поўную моц ідзе антырасійская інфармацыйная вайна, Расію вінавацяць ва ўсім, што ідзе не так. З улікам адносін нашых краін такія войны весці проста непрамыслальна».

Вайна дык вайна — «Russia Today» працягвае дывановую бамбардзіроўку: «Адвядзіны Лукашэнка трымае краіну ў жалезным кулаку. Знішчыўшы апазіцыю ўнутры краіны, ён у кастрычніку 2004 змяніў

канстытуцыю і цяпер можа заставацца ля ўлады неабмежаваную колькасць прэзідэнцкіх тэрмінаў. Вясной 2006 пасля некалькіх месяцаў мітынгаў на вуліцы Мінска выйшла некалькі тысяч пратэстоўцаў. Лукашэнка паслаў на іх спецназ, які зрабіў сваю працу — жорстка задушыў пратэсты. Падобныя нахабныя дзеянні не маглі не нашкодзіць яго рэпутацыі».

З чаго б гэта «Russia Today» так затурбаваўся пра беларускую апазіцыю? Насамрэч за гэтым уяўным клопатам хаваецца вялікая геапалітычная крыўда: «Лукашэнка спадзяваўся на Расію на працягу апошніх 16 гадоў, з тых часоў як стаў першым — і пакуль адзіным прэзідэнтам краіны. Дэманстратыўнае ігнараванне найбліжэйшага суседа сваёй краіны — і наймацнейшага саюзніка — у многіх выклікае здзіўленне».

**«Камсамольская
праўда»:
хоць ты застрэлься**

Расійскія медыі, відавочна, здагадаліся, што да масавага глядача ў Беларусі іх месідж не дойдзе. Усе фільмы пра Беларусь на расійскіх каналах унутры Беларусі перакрываюць іншымі перадачамі. Значыцца, асноўная аўдыторыя «накату» на Лукашэнку — расійскія чытач, слухач і глядач. Заўважыла гэта і «Камсамольская праўда» ў артыкуле «Кіно і Бацька», прысвечаным скандальнаму фільму на НТВ: «Шок ад «Хроснага бацькі» адбыўся ў першую чаргу ў Расіі, дзе раней у Лукашэнкі быў вобраз гэткага крыху нахабнага хітруна, які наагортае расійскія палітыкаў. Дый сіротаў і ўбогіх (Лукашэнка — аматар прыкнінці бедным прэзідэнтам небагатай краіны) у Расіі шкадуноць і спачуваюць ім. Так, фільм для многіх расійцаў не проста стаў нагодай для расчаравання, але і прымусяў задумацца пра лёс Беларусі, якой кіруе такі «бацька».

«Фільм — жорсткі, Лукашэнка ў ім паказаны хітрым і нават жорсткім чалавекам, які фізічна распраўляецца са сваімі апанентамі. Пасля такіх сцэн альбо ідуць страляючы пад сцягам, альбо згараюць з сору», — рэзюмуе журналіст «КП».

**«Эхо Москвы»:
то «сукін сын»,
то «адзіны народ»**

«Расійскія начальнікі загадалі падняць ім павекі, начальнікі паказалі пярстом у бок Мінска і страшным

голасам сказалі: «Вось ён!» І адразу на прэзідэнта Лукашэнку рынулася НТВ, галоўны спецыяліст па разрыванні на часткі Ворагаў Расіі, — кажа вядучы ліберальнага радыё «Эхо Москвы» Сяргей Бунтман. У чым прычына гэтай атакі? «Расійская палітыка засвоіла адзін нескладаны закон дыпламатыі: «сукін сын, але наш сукін сын». Перастаў быць нашым — атрымай».

Здаецца, радыёкаментаратар амаль гатовы пашкадаваць беларускага прэзідэнта: «Абрыд Лукашэнкі? Ірвецца з кручка? Трэба своечасова падсекчы. Але надта ўжо сурова ды груба. Зрэшты, працуе! Выліўся з экрана нэбарэалістычных памыяў, а назаўтра Аляксандр Рыгоравіч як міленскі падпісвае паперу пра Мытны саюз».

Аўтар робіць выснову: «Беларускаму прэзідэнту паказваюць, што ён з Расіяй у адной лодцы, і не проста, а падводнай, і хай ён не спрабуе парушыць яе герметычнасць».

А вось адказваючы на пытанні слухачоў перадачы «Асаблівае меркаванне», галоўны рэдактар «Эха Москвы» Аляксей Венедыктаў трапа на выдаў настроі расійскіх лібералаў: «Чаму Лукашэнка нервуецца? Бо практычна Беларусь у многім жыць на датацыі РФ. Гэта праўда. Гэта лічы. Чаму ён пайшоў зноў на Мытны саюз, і мусіў пайсці — таму што мы дауем гэтую эканоміку. І трэба разумець, што беларускія грамадзяне доўгія гады жылі на расійскія датацыі. На нашы з вамі падаткі. І калі ласка, я добра да гэтага стаўлюся, нічога страшнага, я лічу, мы адзін народ. Але гэта трэба разумець...»

**«Русский репортёр»:
у пошуках загадкавай
беларускай душы**

Часопіс «Рускі рэпартаж» адметны сваімі сакавітымі рэпартажамі, расказанымі стылем журналістыкі і вялікай колькасцю якасных фота. «Белоруссия сама по себе» — такую назву атрымалі падарожныя нататкі журналісткі «РР» Юліі Вішнявецкай, якая выправілася ў суседнюю краіну, каб разабрацца, што ж гэта за загадкавы край такі — «Белоруссия». Падарожжа журналістка пачала, дарчы, з заходняга пункта — Гродна.

«Беларусь не можа не спадабацца — простымі формамі, пастэльнасцю, пустэчамі і прасторами, нізкімі аблокамі і, галоўнае, амаль поўнай адсутнасцю дрэннага густу. Тут цяжка знайсці кіч, пачуць пафасную, фальшывую інтанацыю, тут увогуле ніхто

не схільны кідацца ў скрайнасці». Рэдкім выпадкам, калі журналістка адчула фальш, быў... перадыбарчы мітынг Франка Вячоркі ў Мазыры: «Дваціццадвухгадовы Франак — прыгажун, герой, інтэлектуал, апазіцыянер. Ён — у вайскавай форме. Зрэшты, апошні дзень учора яго камісавалі па здароўі, бо Франак, па яго ўласным выразе, «усіх дастаў»... Мы заходзім у суседні пад'езд, грукаемся ў кватэру, старая, якую завуць баба Сеня, дазваляе працягнуць падаўжальнік з акна. З мікрафонам Франак пераўвасабляецца: ён прамаўляе запальна, але па змесце яго прамова — прыкладна такі самы набор папулісцкіх штампі, што і ў дзейнай улады, толькі з іншым знакам. Тут я ўпершыню ў Беларусі сутыкаюся з фальшам, дрэнным густам.

Журналістка завітвае ў сталічную галерэю «У», сустракаецца з Алесем Пушкіным, размаўляе з беларускімі бізнэсоўцамі — ад праўладнага касметычнага магната Віктара Цярэшчанкі да братаў Дайнекаў, стваральнікаў знакамітай «Крамбамбулі»: «Гаспадары вытворчасці — тры лагодныя браты-асілікі, тры таўстуны. Гэта іх сямейны бізнэс. Ні вонкава, ні па паводзінах яны зусім не падобныя да савецкіх людзей — хутчэй нагадваюць нейкіх фальклорных чэхаў ці баварцаў. Гледзячы на іх, думаеш, што ў якасці нацыянальнага сімвалу Беларусі больш за ўсё падыходзіла б добрае цёмнае піва».

Асобна кавалкі тэксту Юліі Вішнявецкай глядзяцца банальна, амаль прымітыўна — добрыя машыны, роўныя дарогі, традыцыі, не падобныя да расійскіх (на Радуніцу ўсё ідуць на могількі), звычкі, не падобныя да расійскіх (парадак на вуліцах), інтэлігенцыя, не падобная да расійскай, масава заангажаваная ў палітыку. Але ў цэлым гэты тэкст варты ўвагі. Па ім відаць: расійскі чалавек пакрысе ўсведамляе, што Беларусь — гэта, як мінімум, не зусім Расія. А то і ўвогуле... Вось, напры-

клад, сцэнка з Гродна:

«На пешаходнай Савецкай вуліцы сустракаем групу нефармалаў».

— Народ, патлумачце чалавеку, чым Беларусь адрозніваецца ад Расіі! — крычыць Даша.

— Ды нічым. Славяне і ёсць славяне...

— Адсутнасцю пасярэдніка паміж бізнэсам і дзяржавай, — фармулюе тлумачы праграмамі з хаерам.

— Усё фігія. Флікерамі, — адказвае дзяўчына ў экстравагантным берэце, слухаўка і акулярах на паўтвару.

— Чым-чым?

— Ты што, не ведаеш? У нас усе па начах павінны насіць флікеры. Гэта такая маленькія штучкі, якія святяцца, — яны прымацоўваюцца да вопраткі, каб машына на цёмнай дарозе цябе не задушыла. Прадаюцца ў любым шапіку, старэйшы сын прэзідэнта іх вырабляе.

— А калі не будзеш насіць флікер?

— Штраф, вельмі сур'ёзны.

— І вы носіце?

— Не, вядома, мы што, ідыёты?

— Трэба паказаць чалавеку флікер!

Шчас знойдзем, — натхняецца Даша. — Гэй, народ, у вас ёсць флікеры? — звяртаецца яна да мінакоў.

— Ды ну, нашто гэта трэба.

— А ў вас, рабяты, ёсць?

— Не, прабач, дома пакінуў...

— Вось бачыш, Юля, бачыш! — Даша чамусьці прыходзіць у шалёнае захапленне. — Ні ў кога няма, Юля, ніхто іх не носіць, ніхто не правярае, ніхто, ты разумеш?

У пошуках чалавека з флікерам мы паступова набліжаемся да вакзала, дзе мне належыць сесці на поезд і з'ехаць у Мінск. Нарэшце я бачу двух маладых людзей з флюарэсцэнтнымі пасачкамі на рукавах.

— Гэта флікеры? — запытваюся я ў нефармальнай дзяўчыны.

— Не, — яна цягне мяне за рукаў. — Гэта міліцыянты».

Агляд расійскай прэсы падрыхтаваў Аляксей Кудрыцкі

лукашэнказнаўцы

гісторыі, паказанняў сведак, псіхалагічных сцэн, аўтар адкрывае схаваны ад людзей цэны бок беларускага рэжыму», — пазначана ў анатацыі. Звышмацыйная кніга на мяжы — ці нават за мяжой — фола. У тэксце прысутнічае ненаарматыўная лексіка. Кніга выйшла ў 2005 годзе.

• «Народны тэлевізар», «Пачуццё прэзідэнта ў розныя месцы»

Аўтар — Уладзімір Падгол. Брашура, якая перажыла восем перавыданняў і стала сапраўдным бестселерам, — падборка самых смешных і недарэчных цытат Аляксандра Лукашэнкі.

• «Лукашэнка. Дыктатар у кал-

гасе Беларусь».

Аўтар — польскі журналіст Міхал Кацэвіч. Выданне накладам 200 тысяч асобнікаў выйшла ў 2007 дадаткам да часопіса Newsweek Polska. Па характарыстыцы рэдактара выдання, кніга вызначаецца скандальнасцю і «жаўцізнай».

• «Аляксандр Лукашэнка: феномен беларускай мадэлі».

Аўтар — гісторык Рой Мядзведзеў. Кніга яшчэ толькі з'явіцца ў продажы праз пару месяцаў. Даследаванне прапаўнае пазітыўную ацэнку дзейнасці Лукашэнкі. Гісторык удакладняе, што перадусім яго цікавіў эканамічны аспект развіцця краіны.

• «Аляксандр Лукашэнка».

Дакументальна-мастацкая апо-весць была апублікаваная ў 2000 у часопісе «Няміга літаратурная» Уладзімірам Якутавым. Аўтар вядзе замілаванна-ідэалістычны апо-вед пра дзіцячыя гады будучага прэзідэнта і яго юнацтва.

Адсутнасць афіцыйных біяграфій кіраўніка дзяржавы тлумачыцца катэгарычным нежаданнем Лукашэнкі, каб пра яго былі выдадзеныя кнігі.

Сваю ацэнку дзейнасці прэзідэнта ў мемуарах давалі былы прэм'ер-міністр Вячаслаў Кебіч, былы міністр замежных справаў Пятро Краўчанка, былы старшыня Вярхоўнага Савета Мечыслаў Грыб, былы лідэр БНФ Сяргей Навумчык і іншыя палітыкі.

Віталь Несцераў